

Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk

Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Telefoon (033) 2472222
Fax (033) 24606 56

Informatie

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt ook wel aangeduid als maatschappelijk betrokken ondernemen of maatschappelijk, duurzaam of ethisch ondernemen genoemd. Het is voor veel midden- en kleinbedrijven een bekend, maar ook breed en veelomvattend begrip en vaak is het onduidelijk welke mogelijkheden er zijn. Kortweg komt Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen erop neer dat een bedrijf aandacht heeft voor de maatschappij waarin het functioneert.

© De Hortus, Centrum voor Natuur en Milieu
0341 427406 info@hortusharderwijk.nl
In opdracht van de gemeente Nijkerk
Februari 2005

Wat is Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen nu eigenlijk?

Bedrijven die Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen kijken niet alleen naar hun winst- en vertiescijfers. Zij zien ook de gevolgen van hun bedrijfsactiviteiten voor het milieu en voor de maatschappij. Bovendien hebben ze oog voor de belangen van de consument en voor die van hun eigen werknemers.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is van alle tijden. Ondernemers met oog voor hun omgeving, voor de mensen in hun bedrijf zijn er altijd geweest. Maar meer dan ooit moet dit in de huidige tijd een onderdeel zijn van een bedrijf. Duurzaamheid op economisch, sociaal én milieugebied is een voorwaarde voor groei. MVO is geen doel op zich, maar een middel om op een innovatieve manier duurzame economische groei te bereiken.

Het gaat om een evenwicht tussen de financiële aspecten van uw bedrijfsvoering (winst, economisch rendement) en sociale en ecologische aspecten (mens en milieu). Zorgen voor mens en omgeving met behoud van de nodige en noodzakelijke winst. Deze drie aspecten worden ook wel aangeduid als de 3 P's:

PEOPLE - PLANET - PROFIT

Een kwestie van ethiek en verantwoordelijkheid.

De maatschappij verandert. Waarden en normen vervagen en bedrijven worden steeds meer afgerekend op hun handelen. Door consumenten, klanten, zakenrelaties, buurtbewoners of het eigen personeel. Herbezinning op ondernemen is nodig om op den duur sociaal en financieel te overleven. Van bedrijven wordt verwacht dat ze 'netjes' zakendoen met aandacht voor mens, maatschappij en milieu.

MVO is daarom...

- verantwoord omgaan met mens, milieu en maatschappij.
- het vinden van een balans tussen de drie P's: people, planet en profit.
- streven naar goede financiële resultaten op een maatschappelijk verantwoorde manier.
- meer dan liefdadigheid, maatschappelijke betrokkenheid, 'goed doen', ad hoc-acties die toevallig langskomen of het zich houden aan minimale eisen van wet- en regelgeving.
- voor alle bedrijven, groot én klein.
- vertrouwen wekken en vertrouwen krijgen.
- nieuwe oplossingen vinden voor hedendaagse sociale en ecologische waarden en normen.
- meer zichtbaar en betrokken in de samenleving staan.
- een betere werksfeer en een betere binding, motivatie en inzet van het personeel.

- goodwill bij en een sterkere relatie met uw doelgroepen en omgeving.
- het beperken van mogelijke negatieve effecten (consumentenboycot, negatieve publiciteit) en het versterken van mogelijke positieve effecten van de bedrijfsactiviteiten.
- een grotere naamsbekendheid en een positief imago.

Stakeholders

Een ander kenmerk van maatschappelijk verantwoord ondernemen is de duurzame relatie met de verschillende belanghebbenden (zogenaamde 'stakeholders') waarmee uw bedrijf te maken heeft. Denk maar aan:

- Klanten/consumenten/afnemers
- Leveranciers
- Business partners zoals bij joint-venture
- Werknemers
- Concurrenten
- Lokale omgeving (buurt, wijk, regio...)
- Samenleving in het algemeen
- Politiek, overheid
- Milieu- en gezondheidsorganisaties
- Media

Belangrijke trefwoorden in de relatie met uw omgeving zijn: openheid, transparantie, duurzaamheid en dialoog.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen houdt in dat ondernemerschap mede wordt benut om een bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.

Wat levert Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen mij op?

Ondernemerschap draagt op verschillende niveaus bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Meestal zijn er bij bedrijven combinaties te zien van deze vormen.

■ als winstbron:

De meest duurzame verankering in de bedrijfsvoering van een onderneming is de situatie waarin MBO geld oplevert. Maatschappelijke vraagstukken bieden in deze situatie kansen (bijv. nieuwe markten, specialisaties en doelgroepen) op die door creatieve ondernemers worden benut. Voorbeelden zijn te vinden in de reïntegratiesector waar verzekeringsbedrijven en arbeidsbemiddelaars kansen zagen. Zuiniger energiegebruik heeft geleid tot een groot aantal initiatieven van bedrijven. De aandacht voor vetzucht betekent een prikkel voor veel ondernemers om nieuwe producten te lanceren of hun formule te wijzigen. Ondernemerschap en MBO lopen hier

parallel. Het vergt wel creativiteit en lef van ondernemers om die stap te zetten. Dat geldt vooral bij het starten van een onderneming als bedrijfssucces nog lang niet zeker is.

■ als motivator:

In deze situatie leidt het tot waarding bij consumenten. Dit uit zich dan in een intensievere relatie. Een goede werksfeer in het bedrijf levert gemotiveerde, ondernemende en tevreden werknemers op. Zij zijn dan uw ambassadeur voor het werven en vasthouden van werknemers. Ook biedt het een groter vertrouwen en welwillendheid bij overheden en voorziet het in een loyale houding bij zakenpartners. Verdieping (openheid/transparantie) in deze relaties levert een langdurige binding en naamsbekendheid op.

■ als goed burgerschap:

De organisatie ziet zichzelf als deelnemer aan het maatschappelijk verkeer, als lid van de gemeenschap en gaat daar dus aan bijdragen.

■ als werknemersvrijwilligerswerk:

De organisatie biedt haar werknemers ruimte (tijd, middelen) om de maatschappelijke verantwoordelijkheid die zij ervaren vorm te geven. Daarmee maakt het bedrijf geen eigen keuze om een maatschappelijke rol te vervullen, maar ondersteunt het de werknemers die dit doen, wat kan leiden tot een grotere loyaliteit jegens het bedrijf.

■ als liefdadigheid:

Door het geven van geld of het beschikbaar stellen van middelen draagt de ondernemer bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De primaire bedrijfsvoering blijft daarbij buiten schot.

Bedrijven die Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen kijken niet alleen naar hun winst- en vertiescijfers. Zij kijken ook naar de gevolgen van hun bedrijfsactiviteiten voor het milieu en voor de maatschappij. Bovendien hebben ze oog voor de belangen van de consument en voor die van hun eigen werknemers.

Hoe kunt u nu verder?

Vermoedelijk onderneemt u zelf ook al activiteiten die onder Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen vallen. Maar wil Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen op de lange termijn echt vruchten afwerpen, dan kunt u het beste een plan opstellen. Heeft uw bedrijf een missie of visie, dan kan deze mede richting geven. U kunt ook een gedragscode opstellen die een aantal normen en waarden van het bedrijf aangeeft. Bepaal tenslotte per doelgroep (zoals klanten, leveranciers, werknemers) welke activiteiten u aanvullend gaat ondernemen.

Bij de uitwerking zijn de volgende aandachtsvelden te noemen:

- het garanderen van productveiligheid
- het terugdringen van ziekteverzuim
- het respecteren van mensenrechten
- het voorkomen van dierenleed

- het bieden van veilige en gezonde arbeidsomstandigheden
- het tegengaan van kinderarbeid en dwangarbeid
- het vermijden van corruptie
- het minimaliseren van de belasting op het milieu
- het respecteren van consumentenwaarden
- het participeren in sponsorprojecten
- het mede mogelijk maken van buurtverbeteringsprojecten.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in 6 stappen:

- 1) Ga na wat uw bedrijf al doet.
- 2) Stel een lijst op van verbeterpunten (t.a.v. personeelsbeleid, milieu etc.).
- 3) Zet kleine stappen, werk gericht volgens een bepaalde visie of strategie, hou de kosten in het oog.
- 4) Werk op onderdelen actief samen, bijvoorbeeld met collega-bedrijven, bedrijven-terrein, ondernemersvereniging, gemeente (vergunningen en handhaving), leveranciers.
- 5) Doen! Al doende leren.

Interessante trends over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Verschillende organisaties spelen actief in op deze ontwikkeling. Hieronder volgen de enkele voorbeelden.

Consumentenbond

Sinds 2004 heeft de Consumentenbond besloten producten en bedrijven te gaan onderzoeken op hun MVO-gehalte. Dat betekent dat er aan de twee keuzecriteria die er voor de consument al waren, prijs en kwaliteit, een derde criterium is toegevoegd: maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De Consumentenbond maakt de MVO-index.

Deze index kent de MVO-onderwerpen gerangschikt in vier hoofdcategorieën:

1. de zorg voor het milieu
2. de zorg voor de eigen werknemers
3. het omgaan met maatschappelijk onstreden praktijken
4. het omgaan met de consument zelf.

Banken

Alle grote Nederlandse banken (ING, RABO, ABN Amro) hebben het maatschappelijk verantwoord ondernemen hartstochtelijk in de armen genomen. Sinds 2004 geven alle banken een openbaar duurzaamheidsverslag uit. Naast goede voornemens worden ook mijlpalen opgesomd. Inzicht wordt gegeven in hoeveelheid stroom en gas per medewerker, het aantal vrouwen in dienst, ziekteverzuim en vrijwilligerswerk

Maatschappelijke organisaties

Samenwerkende maatschappelijke organisaties (MVO-platform) vinden dat de overheid te weinig sturend optreedt. Ze vinden dat de overheid een belangrijk onderwerp als MVO niet alleen aan de marktwerking kan overlaten zonder dat er wetgeving is die ervoor zorgt dat de markt ook echt goed werkt. Zij hebben het wetsvoorstel Wet Openbaarheid Productie en Ketens (WOK) gemaakt en dingen er bij de overheid op aan deze wet in te voeren. De WOK stelt dat consumenten het recht hebben op een eerlijk en volledig antwoord op vragen over producten en productieomstandigheden.

ASN-bank

'De bank die verantwoord onderneemt'. De bank die zich inzet de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen. Daarom vindt de ASN-bank mensenrechten, sociale betrokkenheid en milieubeleid bijzonder belangrijke thema's. Die spelen een beslis-sende rol bij al de investeringen. Maar de bank streeft ultiemaard naar een optimaal financieel rendement. Het marktaandeel in aantal deelnemers en ingelegd geld stijgt jaarlijks.

Bijlage

De praktijk is de beste leermeester. Onderstaande voorbeeldbedrijven geven elk hun eigen invulling aan het onderwerp.

Callenbach

Koninklijke Drukkerij C.C. Callenbach B.V. verzorgt een brede spectrum van drukwerk voor locale, regionale en landelijke opdrachtgevers.

Een belangrijke historische visie die dit bedrijf nog steeds omarmd is dat zij de kennis graag wil delen. Zo heeft zij recent een stageplaats aangeboden aan een student uit Soedan. Het bedrijf participeert in het Starters Informatie Centrum (SIC). Met gratis hulp, advies en begeleiding zet zij zich hiermee in voor startende ondernemers. Kwaliteit is in haar optiek leveren zoals de klant dat wenst. Dat klinkt logisch maar zo lastig is het om dat ook daadwerkelijk in praktijk te brengen. Het ligt namelijk niet alleen aan meetbare zaken als techniek en logistiek, maar ook aan het inspelen op vaak onuitgesproken kanteigen wensen. Dat gaat dus verder dan drukwerk alleen. Permanent streeft de drukkerij Callenbach er naar om een bijdrage te leveren in het reduceren van milieubelastende stoffen, onder andere door het op efficiënte en effectieve wijze inzetten van moderne productiemiddelen.

Het bedrijf kent een eigen Callenbachfonds. De jaarlijkse uitgaven voor kerstgeschenken aan relaties worden omgezet in dit fonds. De drukkerij doneert het World Vision-plan. Deze organisatie is een internationale christelijke hulporganisatie. Een van de doelstellingen is de duurzame verandering en ontwikkeling in samenwerking met de bevolking, waarbij zij zich in het bijzonder richt op de behoeften van kinderen.

De kerst- en nieuwjaarskaarten worden betrokken bij War Child. Het bedrijf sponsort onder meer kleindierenfokkersvereniging DES Ermelo en landelijke linedancevereniging The Railroaddancers.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met commercieel directeur Robbert Bosch 033-2471520. Aanvullende gegevens zijn ook te vinden op www.callenbach.com

Kuyer Metaalwerken

Kuyer Metaalwerken bestaat als familiebedrijf reeds een kwart eeuw en is een nationale toeleverancier van producten in staal, RVS en aluminium. De kracht van dit bedrijf is dat zij alle deelgebieden binnen de metaalbewerking beheersen en zo het hoofd kunnen bieden aan de vergaande wensen van de klanten.

Het bedrijf wil zich positief en constructief opstellen naar haar werknemers en omgeving. Deze grondhouding komt tot uiting door actief mee te doen aan een pilot om de afvalberg te verkleinen. Kuyser Metaalwerken vindt ook dat het in en rond het bedrijf het er netjes moet uitzien. Met extra toezicht wordt dit speerpunt uitgevoerd. Recent is boven op de milieueisen een extra investering gedaan die de gezondheid van de medewerker ten goede komt.

Het bedrijf sponsort de Atletiekvereniging Nijkerk en de korfbalvereniging Sparta. De heer Kuyser stelt zijn kennis en kwaliteiten beschikbaar in een bewonersvereniging en in de Bedrijvenkring Nijkerk-Heevelaken.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de algemeen directeur de heer E.W. Kuyser 033-2461000. Aanvullende gegevens zijn ook te vinden op www.kuyser.nl

Alcoa

Alcoa is het grootste aluminiumproducerend en -verwerkend bedrijf ter wereld. Aluminium dat voorziet in een behoefte aan onderhoudsvrije en goed isolerende raamkozijnen, lichtere en dus minder energie verbruikende vervoermiddelen en goed te recyclen consumptiegoederen, kortom producten die bijdragen aan duurzame oplossingen.

Alcoa kent wereldwijd een duidelijk set waarden en normen. Eén van die waarden betreft het doel dat het bedrijf met zorg met haar omgeving om wil gaan. Alcoa wil een zo goed mogelijke buur zijn. Natuurlijk brengt een productiebedrijf als Alcoa de een bepaalde last voor haar omgeving met zich mee. Alcoa tracht steeds efficiënter te werken, afvalstromen zo veel mogelijk te controleren en steeds minder grondstof te gebruiken. De fabriek in Harderwijk is onder andere ISO 14001 gecertificeerd wat aangeeft dat de werkzaamheden op deze locatie verlopen via een, door externen, gecertificeerd milieuzorgsysteem. Naast de zorg voor veiligheid en milieu heeft Alcoa meer dan vijftig jaar geleden ook de Alcoa Foundation opgericht waarmee Alcoa de kwaliteit van leven in hun regio's helpen te bevorderen.

Via de Alcoa Foundation hebben de Alcoa locaties in Nederland de afgelopen jaren ongeveer \$ 100.000 per jaar bijgedragen aan projecten op het gebied van milieu, duurzaamheid, educatie en gezondheid. In de regio Harderwijk hebben projecten plaatsgevonden met Stichting Landschapsoeuvener Flevo, De Hortus, Watch Gelderland, s'Heerenloo, Stichting Kinderopvang Harderwijk, Stichting Platform Techniek. Daarnaast hebben verschillende vrijwilligers-acties plaatsgevonden waarbij medewerkers van Alcoa Harderwijk lokale initiatieven fysiek hebben ondersteund.

Via het Ten Million Trees project wil Alcoa wereldwijd in 2020 tien miljoen bomen planten. In dit kader heeft Alcoa Harderwijk in 2004 een project gedaan (i.s.m. De Hortus) met de lokale basisscholen waarbij bomen zijn geplant en kinderen een stuk bewuster zijn gemaakt van het belang van de 'longen van de aarde'.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Alcoa: Jasper van Zon 0416 386051 of kijk eens op www.alcoa.com

Meer informatie te vinden bij?

www.mvo-platform.nl: het MVO Platform is een netwerk van Nederlandse maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen

www.mvo.mkb.nl: website van MKB Nederland

www.mvo.ez.nl: dossiers over MVO op de site van het ministerie van Economische Zaken, met o.a. beleidsstukken, speeches, persberichten en handige links

www.mvocentrum.nl: site van het Kenniscentrum MVO dat is opgericht op initiatief van het ministerie van Economische Zaken

www.duurzaam-ondernemen.nl: site van Adviesgroep Duurzaam ondernemen van DHV

Naslagwerken:

'Ondernemen met hoofd en hart. Duurzaam ondernemen: praktijkervaringen'
J. Cramer 2002 ISBN 90 232 3890 7 _ 19,95

'Onderneming & Maatschappij'
J.P. Balkenende e.a. 2003 ISBN 90 232 3890 7 _ 39,90

'De winst zit in de opbrengst. Naar een duurzame economie'
R. Wijers & F. Folkerts 2004 ISBN 90 232 4041 3 _ 23,50